

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ ÉS ELŐREJELZÉS

2015. február

– kivonat –

Készítette:

az
Országos Vízügyi Főigazgatóság
Vízvédelmi és Vízugyjó-gazdálkodási Főosztály

Vízkészlet-gazdálkodási Osztálya

és az

Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság

Budapest, Szeged
2015. február 6.

1. HELYZETÉRTÉKELÉS

Csapadék

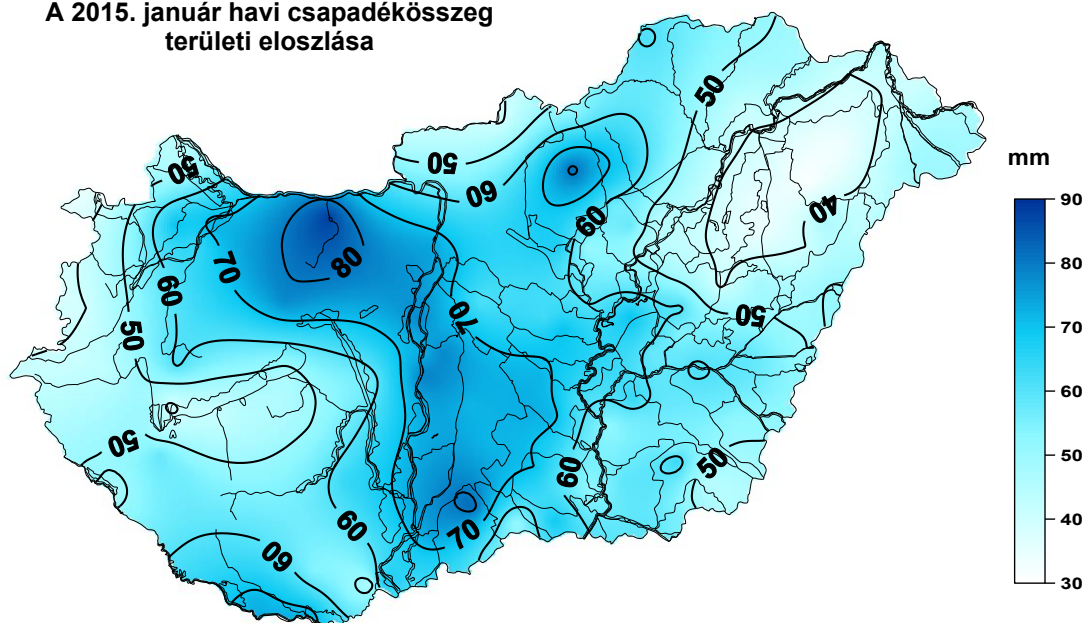
2015 januárjában a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 31 mm (Újfehértó) és 88 mm (Tata) között alakult, az országos területi átlagérték 57 mm volt, ami 25 mm-rel (78%-kal) több a viszonyítási időszak (1971-2000) január havi átlagánál.

Januárban – Milota térségének kivételével – a csapadék mennyisége meghaladta az átlagot.

A csapadék egy része hó formában érkezett. Síkvidégeinken többfelé alakult ki összefüggő hótakaró, aminek vastagsága 1-17 cm között változott. Síkvidéken a legvastagabb hótakaró a Kisalföld és Dél-Dunántúl egyes községeiben alakult ki. A maximális hóvastagságot (17 cm) Osi, Árpás és Drávasztára állomáson jegyezték fel.

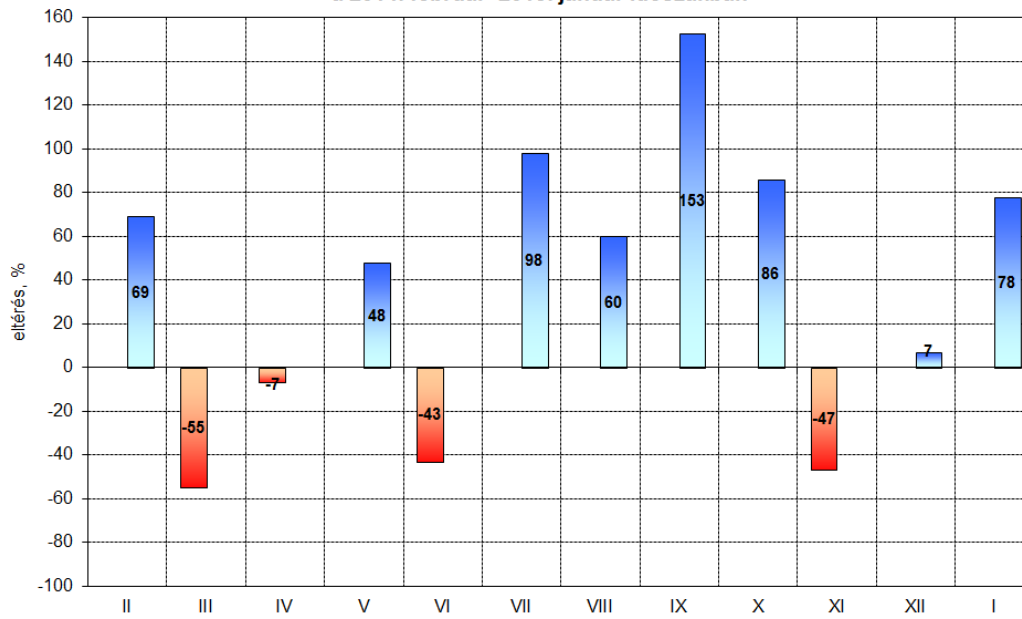
Országos áttekintésben a januári átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (1 mm) Milota, a legnagyobb csapadéktöbblet (50 mm) Jánoshalma állomáson fordult elő.

A 2015. január havi csapadékösszeg területi eloszlása

Az alábbi szövegtáblában a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének átlagtól való relatív eltérését.

A havi csapadékösszeg országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (%) a 2014. február- 2015. január időszakban

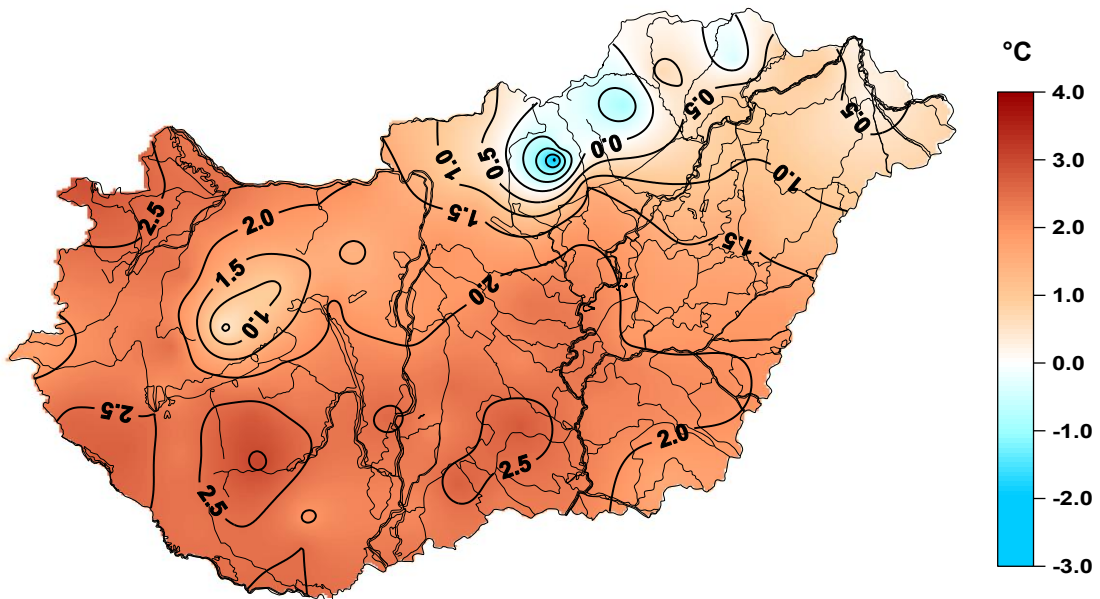
Léghőmérséklet

A január havi középhőmérséklet $-2,1^{\circ}\text{C}$ (Kékestető) és $3,1^{\circ}\text{C}$ (Kaposvár) között alakult, az országos területi átlagérték $1,7^{\circ}\text{C}$ volt, ami $2,9^{\circ}\text{C}$ -kal (!) magasabb az átlagnál.

A havi középhőmérséklet az ország egész területén meghaladta a januári átlagot.

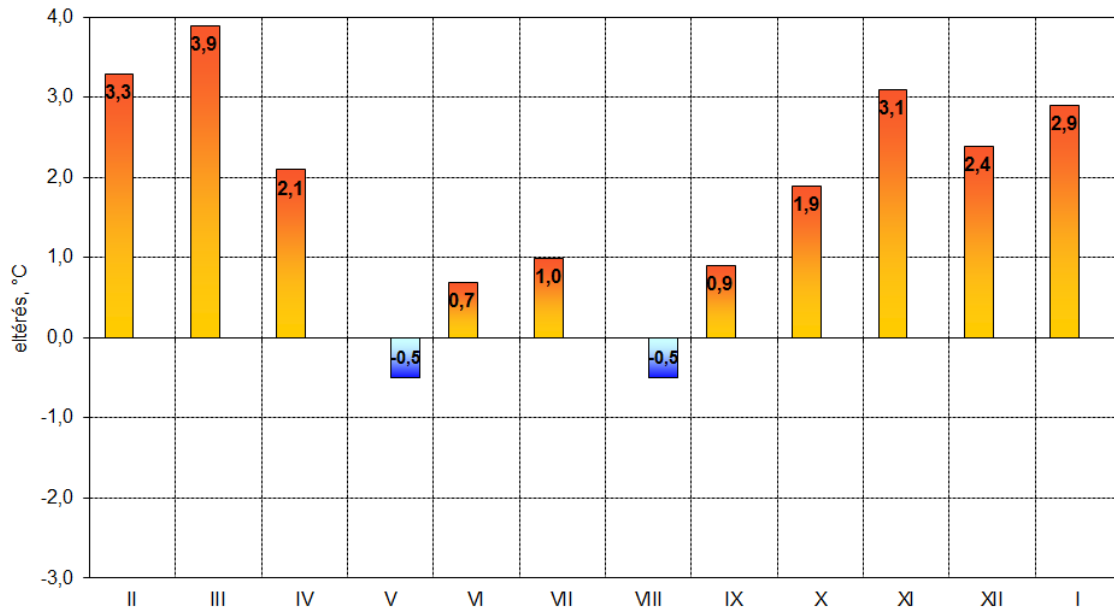
Országos áttekintésben az átlagos január havi középhőmérséklethez képest a legnagyobb pozitív eltérés ($3,6^{\circ}\text{C}$) Kunszentmárton állomáson fordult elő.

A 2015. január havi középhőmérséklet területi eloszlása

Az alábbi ábrán a legutóbbi 12 havi időszakra mutatjuk be a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének átlagától való eltérését.

A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékének sokévi (1971-2000) átlagától való eltérése (°C) a 2014. február - 2015. január időszakban

Talajnedvesség

Síkvidékeinken a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma január végén az egy hónappal korábbi állapothoz képest magasabb volt. A 0-20 cm-es talajréteg nedvességtartalmát síkvidékeink területi átlagában a 100%-t elérő, helyenként az meghaladó

telítettségi értékek jellemezték. Ez azt jelenti, hogy síkvidégeinken a talaj legfelső 20 cm-es rétege telített, helyenként túltelített volt

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalmát a síkvidégeken január végén – a Nyírség és a Hajdúság egyes körzeteinek kivételével – ugyancsak a telített állapot jellemezte.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalma az egy hónappal korábbi állapothoz képest kissé növekedett (80-100%-os telítettségi értékek). A legalacsonyabb telítettségi értékek (80-90%) a Tiszántúl északi felén fordultak elő. Egyéb síkvidéki területeinken ezt a talajréteget is a telített állapot jellemezte.

Talajvíz

Januárban a síkvidéki területek meghatározó részén - jelentős területi különbségeket mutatva - emelkedett a talajvízszint. Az Alföld déli térszínein - a Duna-Tisza köze délkeleti peremvidékén és az Alsó-Tisza völgy déli részén, valamint a Körösi-süllyedék (Kis-Sárrét, Körösmenti-sík, Békési-sík) területén – számottevő, 30-50 cm közötti emelkedés is előfordult. A Dunántúlon és az északkeleti országrészben azonban csak néhány cm-es változás mutatkozott. A Mosoni-síkság, Kapuvári-sík, Csepeli-sík, Borsodi Mezőség, Hevesi- és Szolnoki-ártér területén jellemzően 10 cm-nél kisebb csökkenés alakult ki.

Az 1971-2000. közötti időszak január havi középértékénél alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör a Mátra és a Bükk hegylábi térszínein és előterében, a Duna-Tisza köze észak- és délnyugati térszínein, továbbá a Felső-Tisza vidék területének csaknem egészén. A legnagyobb (200-300 cm, helyenként azt meghaladó) eltérések továbbra is a Duna-Tisza közén, valamint a Mátra előterében mutatkoztak. A Felső-Tisza vidéket 50-100 cm, helyenként nagyobb eltérések jellemezték. A Dunántúlon a Mosoni- és a Kapuvári-sík kivételével mindegyik síkvidéki területen emelkedés mutatkozott. A Dráva-menti síkság, a Dél-Tisza völgy és a Körös-Maros köze egyes körzeteiben 100 cm-t meghaladó eltérés is előfordult.

A síkvidékek területi átlagában a 2015. január havi és az 1971-2000. közötti időszak január havi átlagértékei között 5 cm-nél kisebb eltérés mutatkozott.

Belvízi helyzetértékelés

2015 januárjában országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 283,91 millió m³ volt, ami 42,04 millió m³-rel (17%-kal) haladta meg az előző havi értéket. A január havi vízforgalom részben a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán 10 VIZIG működési területén fordult elő belvízelöntés. A megfigyelt elöntések maximális kiterjedése országos összesítésben 116 848 ha volt.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2015 januárjában országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 19,61 millió m³-rel (30%-kal) növekedett.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2015. január 11-én kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint a február átlagosnál melegebb és átlagosan csapadékos, a március az átlagosnál kissé melegebb és átlagosan csapadékos, az április az átlagosnál melegebb és átlagosnál kissé szárazabb lesz.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékek között várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

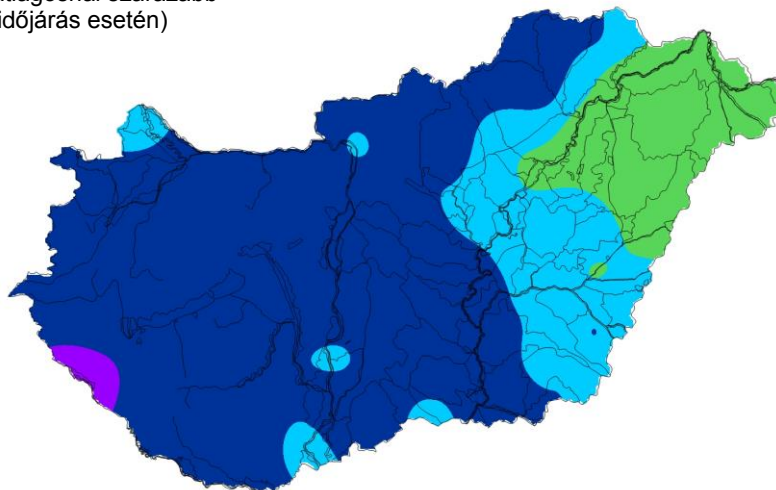
Hónap	Havi középhőmérséklet [°C]	Havi csapadékösszeg [mm]
február	-0,3 – 3,6 (1,1)	15 – 45 (29)
március	4,8 – 7,0 (5,4)	15 – 45 (32)
április	10,1 – 11,9 (10,3)	25 – 60 (46)

Az OMSZ 2015. február 6-án kiadott középtávú előrejelzése szerint a következő 10 napos időszakban mérsékelt változékony, téli időjárás várható. Csapadékra az időszak első felében lehet számítani. A legtöbb csapadék a Dunántúl délnyugati részén valószínű, de ennek mennyisége előreláthatólag területi átlagban itt sem éri el a 10 mm/nap értéket. A hőmérséklet a csapadékos időszakokban az időszakos átlag közelében, az előrejelzési időszak többi részében ez alatt várható.

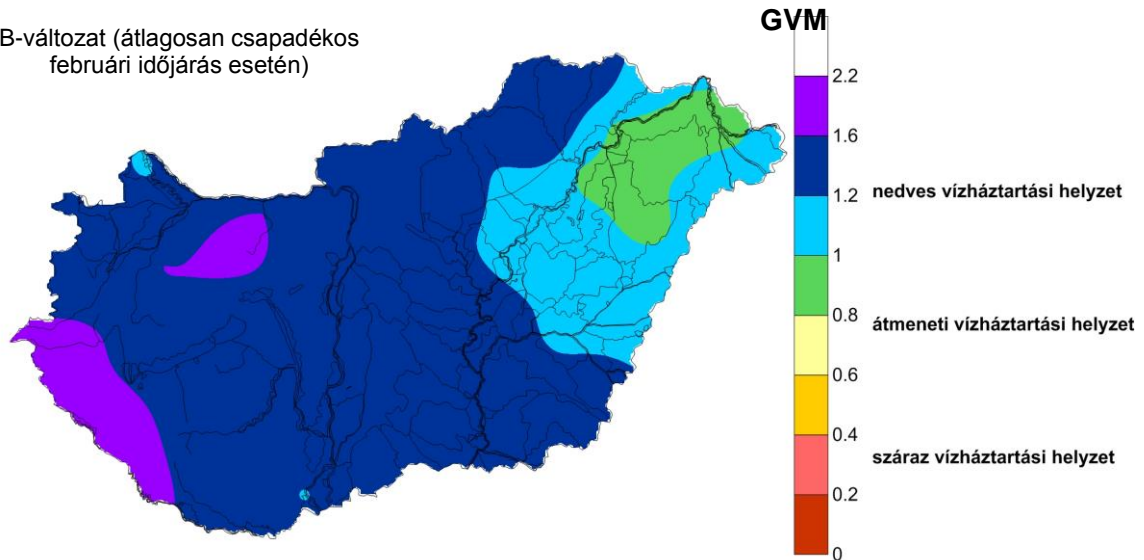
2015. január végére – az előző év azonos időszakához képest – az ország egészét tekintve jóval nedvesebb vízháztartási helyzet alakult ki.

Az alábbi ábrán három időjárás-forgatókönyv szerint végzett számítások alapján szemléltetjük a vízháztartási helyzet várható februári alakulását.

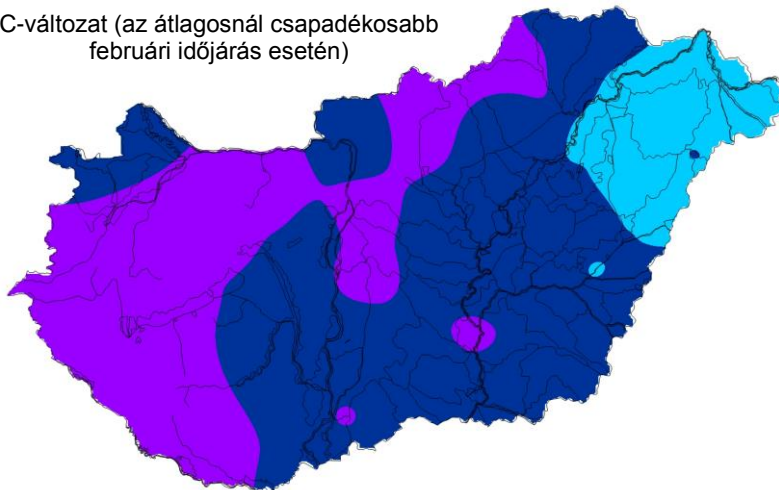
A-változat (az átlagosnál szárazabb februári időjárás esetén)

B-változat (átlagosan csapadékos februári időjárás esetén)

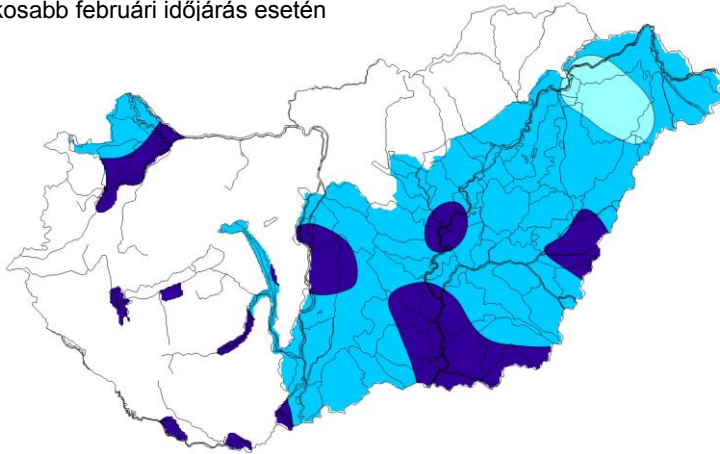
C-változat (az átlagosnál csapadékosabb februári időjárás esetén)

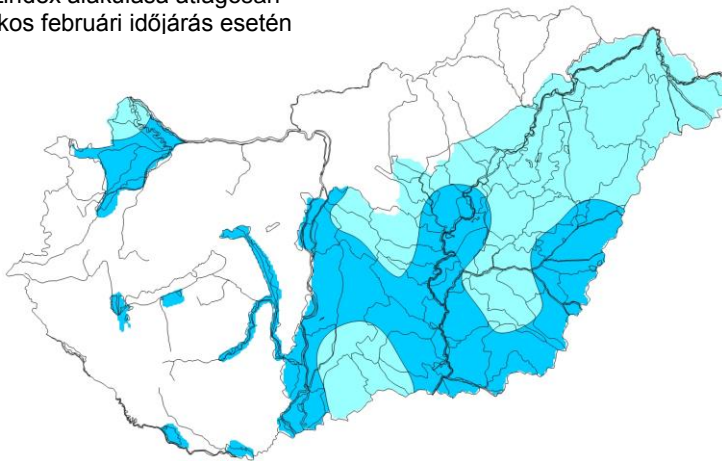
Februárban főleg az Alföld déli felén várható a belvízzel elöntött területek további növekedése. A talaj felső 1 m-es rétegének – a síkvidékek túlnyomó részén 100%-os telítettsége miatt – a vízbefogadó-képessége rendkívül csekély, ezért az elöntések növekedése már kisebb csapadék esetén is bekövetkezhet. Az elöntött terület nagysága országosan meghaladhatja a 200000 hektárt. A belvízi helyzet súlyosságát fokozhatja a hidegebbre forduló téli időjárás. Az elöntések időszaka át fog húzódni a tavaszi hónapokra is.

A belvízindex területi eloszlásának 2014/2015 telére számított értékeit – három változatban – az alábbi ábrákon szemléltetjük.

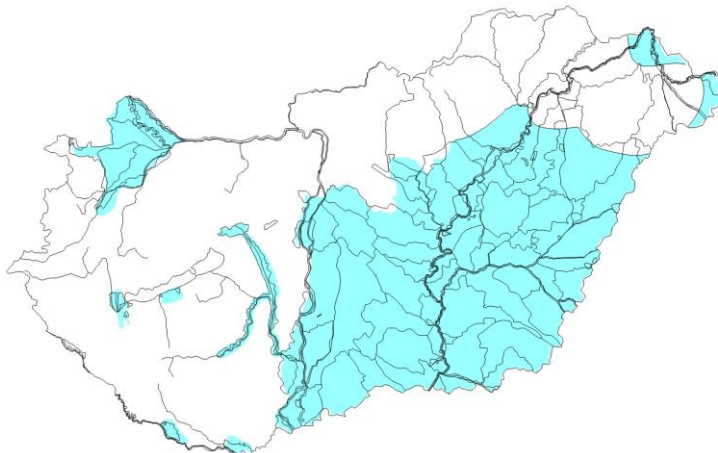
A belvízindex alakulása átlagosnál csapadékosabb februári időjárás esetén

A belvízindex alakulása átlagosan csapadékos februári időjárás esetén

A belvízindex alakulása átlagosnál szárazabb februári időjárás esetén

PBI

